

PWSZ w Krośnie

Państwowa Wyższa
Szkoła Zawodowa
im. Stanisława Pigonia
w Krośnie

Język głupcze! – Kształcimy dla kultury komunikacji

Człowiek kultury europejskiej szczyty się wysokim poziomem kultury. Ta zaś nieodłącznie związana jest z potrzebą utrwalania i przekazywania własnego dziedzictwa. Doprawdy, trudno to sobie wyobrazić bez powszechnej umiejętności czytania i pisania. W związku z tym do nowych czasów przystaje dobrze pojęcie *homo loquens* – „człowiek, który mówi”, bo właśnie komunikowanie się jest podstawową formą jego społecznej aktywności. Idzie tu, dodajmy, nie o zdolność mówienia, przeciwstawiającą ludzkość światu zwierząt, ale o powszechność i zasięg tego zjawiska, które zyskuje niebywałe wsparcie w nowoczesnym świecie mediów.

Zaskakująco w tym kontekście brzmią więc, przynajmniej, ostrzeżenia przed wtórnym analfabetyzmem, dotykającym zresztą nie tylko młodych. Objawia się to problemami z czytaniem ze zrozumieniem, nierozumieniem dokumentów prawnych i instrukcji obsługi czy nieumiejętnością poprawnego wypowiedziania się w piśmie, maskowaną w nadużywaniu emotikon („buziek”) w korespondencji mailowej i komentarzach internetowych. Warto więc spojrzeć szerzej na to zjawisko.

O języku we współczesnym świecie pisze profesor i wieloletni dydaktyk Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie.

O wieży Babel słów kilka

Język jest niewątpliwie największą zdobyczą kultury i cywilizacji. Jego początki giną w mrokach dziejów, gdyż nie mogły przetrwać jego najdawniejsze, mówione świadectwa. Najdawniejsze zapisy mają około 5000 lat, a naukowcy rekonstrukcja form językowych nie pozwala sięgnąć poza horyzont czasu około 10000 lat. Tych granic raczej nie zdołamy w nauce przekroczyć. Zasadniczo nie wiemy więc, czy wykształcenie języka przebiegało powoli, czy skokowo pokonało jakąś barierę cywilizacyjną. Nie brakuje tu poruszających wyobrażeń tajemnic, otwierających pole rozmaitych spekulacji zwłaszcza na temat pochodzenia języka ludzkiego oraz wielości (co najmniej 3000) i różnorodności języków świata (już w Biblii jest mowa o wieży Babel i pomieszaniu języków). Nie ma, podkreślmy od razu, języków „lepszych” i „gorszych”: rolnicy słonecznej Italii pozostawili nam królującą przez wieki łacinę (dziś jest ona językiem martwym), a Indianie Nawaho jako szyfranci zapewnili, używając własnego języka, przewagę amerykańskich operacji wojskowych przeciwko Japonii na Pacyfiku.

Język jest, co warto podkreślić, urządzeniem społecznym, nabywanym tylko przez uczestniczenie w kulturze. Umiera razem z ludźmi, którzy się nim posługiwali. Jako narzędzie komunikacji, forma przekazu treści myślowej, korzysta podstawowo z kanału głosowego. Foniczna substancja języka tworzy spektrum dźwięków, które człowiek jest zdolny wytworzyć w aparacie głosowym. Poszczególne języki czynią z niego właściwy sobie użytek; dziecko chińskie równie dobrze nauczyłoby się polskiego jak polskie mandaryńskiego. Mogłoby też opanować je równocześnie, co zachęca do uczenia dzieci języków obcych w jak najmłodszym wieku, np. już w przedszkolu.

Small talk, czyli rozmowa towarzyska

Język wbrew obiegowym sądom nie jest wiernym odzwierciedleniem w słowach rzeczywistości, lecz jej interpretacją we właściwy danej kulturze sposób (tworzy tzw. językowy obraz świata). Dlatego porozumiewanie się jest procesem wymagającym aktywności i współpracy ze strony rozmówcy. Prócz znajomości języka konieczna do tego jest także kompetencja ugruntowana w codziennych zwyczajach i w kulturze.

Zwłaszcza w komunikacji międzynarodowej, stawia to przed uczestnikami

bardzo poważne wyzwania, bo przecież trzeba wiedzieć, że np. konwencjonalne *small talk* jest obowiązkowym rytuałem porozumiewania się w kulturze japońskiej, że Polacy lubią narzekać (żeby... rozmówca poczuł się lepiej), albo że u australijskich Aborygenów nie dziękują się za przysługę. Fascynujące to i ważne, prawda? Zwłaszcza, że współczesną domeną komunikacji staje się dyskurs publiczny (głównie za sprawą nowych mediów), a postępy globalizacji, międzynarodowa aktywność gospodarcza, podróże i ruchliwość ludzi nieustannie konfrontują nas ze światem. Takie są znaki czasu, że bez Internetu, języka angielskiego i portali społecznościowych trudno byłoby wyobrazić sobie funkcjonowanie współczesnego człowieka.

Język we współczesnej komunikacji, czyli Międzynarodowa komunikacja językowa

Ta świadomość i troska towarzyszyła twórcom nowoczesnego i jedyne takiego w Polsce kierunku studiów, jakim jest otwarta w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Krośnie Międzynarodowa komunikacja językowa. Założono od samego początku, że wykształcenie humanistyczne pogłębione o elementy nauk społecznych i ekonomicznych jest nieodzownym wyposażeniem młodego człowieka, poszukującego dla siebie miejsca w działalności biznesowej na rynku międzynarodowym, znajdującego się na *public relations*, marketingu, reklamie, prawie o fundacjach i stowarzyszeniach, na prowadzeniu stron internetowych, przepływie informacji i korespondencji handlowej, prowadzeniu spotkań biznesowych i innych form komunikacji ustnej w biznesie itp. Oczywiście, wszystko to oparte na umiejętnościach tłumaczeniowych i znajomości dwóch języków obcych. Na ww. kierunku kształcą się więc przede wszystkim dla potrzeb nowoczesnej gospodarki, otwartej na działalność na rynkach międzynarodowych (w tym także rosyjskim). Kształcą, przywiązując dużą wagę do umiejętności językowych, biegłości w wypowiedzianiu się zarówno w mowie, jak i piśmie. Nie powinno to dziwić, kiedy każdy piłkarz pierwszoligowej drużyny (i – rzecz jasna – ekstraklasy) jest gotów na udzielenie wywiadu przed kamerą, a każda, nawet najmniejsza instytucja ma swojego rzecznika. Tak więc umiejętności retoryczne są w cenie. A pisarskie?

Język młodego pokolenia

Tu napotykałyśmy istotny problem. Wracając do przerwanego wątku, trzeba pilnie i zdecydowanie mówić i pisać o kulturze niepiśmienności młodego pokolenia. To sąd, jak każde uogólnienie, krzywdzący, ale i mający za sobą istotne racje. Przede wszystkim w mediach dominuje skrótowość i przekaz ikoniczny; z upadkiem czytelnictwa ubożeje słownictwo i wartość intelektualna współczesnej polszczyzny, a kompetencja stylistyczna ludzi młodych ulega deformacji na skutek inwazji potoczności i panoszącej się mody na luz. Ze zjawiskiem tym mamy do czynienia niemal na każdym kroku, np. w postaci licznych, nacechowanych emocjonalnie zapożyczeń z młodzieżowego slangu (np. *kasa*, *siema*, *zajebisty*, *rozkminić*, *muza* „muzyka”, *zapodać*, *kibol*, *ziom*,

Festiwal Kultur Pogranicza
karpackie
klimaty

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie

Klimaty PWSZ

Ekologicznie i naukowo 19-20 sierpnia 2017

Sobota 12.00-19.00, niedziela 12.00-18.00
Dziedziniec PWSZ, ul. Kazimierza Wielkiego 4-8

- ⇒ Drewnoludy – warsztaty plastyczne dla dzieci
- ⇒ Kwadrans dla angielskiego – wyłów słówek
- ⇒ Ekologiczny dom, jeżdżiki i minerały
- ⇒ Pomiary i badania sprawnościowe
- ⇒ Piramida zdrowia
- ⇒ Ekologiczne rozwiązania w informatyce
- ⇒ Alternatywne źródła napędu i energii
- ⇒ Wioska zielarska
- ⇒ Pokazy MMA

Biblioteka PWSZ, Rynek 1
⇒ Wystawa *Małopolski Przełom Wisły z lotu ptaka*
⇒ **Wielki konkurs wiedzy o Wiśle – Płynie Wisła, płynie po polskiej krainie...**

Dodatkowo
19 sierpnia, godz. 10.00, aula, ul. Kazimierza Wielkiego – wykład
Rośliny lecznicze i trujące doliny potoku Panna
prof. Antoni Szumny, dr Henryk Różański, dr Dominik Wróbel

Akademickie Koło Fortuny

Do wygrania ładowarki słoneczne, koszulki uczelniane i wiele innych nagród!

Baw się i rozwiąż zadania

www.pwsz.krosno.pl

PWSZ w Krośnie
Rynek 1, 38-400 Krosno
tel. 13 43 755 30

wypas, ogarnąć, real, zmuła itp.) i ogólnej brutalizacji języka. O językowym chamstwie, agresji i wulgarności już nie wspomnę.

Stosunek mowy i pisma był wielokrotnie przedmiotem wnikliwych analiz. Język literacki różni się pod wieloma względami od języka mówionego, spontanicznego, nastawionego na rozmowę, zdradzającego przy tym wszystkie słabości naturalnego procesu tworzenia wypowiedzi (np. wypełniacze pauz, tzw. „jęki” namysłu, formy urwane, powtórzenia, przejęzyczenia itp.). Nikt nie neguje pierwotności mowy w

stosunku do pisma, ale dokonująca się na naszych oczach zmiana w polszczyźnie polegająca na „inwazji” potoczności do przestrzeni publicznej jest nie do przyjęcia. Z surową oceną musi spotkać się zwłaszcza język nowych mediów elektronicznych, często bezmyślnie naruszający normy życia społecznego i kultury języka.

Idee kultury i etyki

wciąż modne

Rozmowy ze studentami utwierdzają w przekonaniu, że normy obyczajowe, poczucie przyzwoitości i tabu, koniecz-

ność walki z wulgarnością i agresją w Internecie itp. – nie są to syzyfowe usiłowania – w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Krośnie staramy się przekazać ideę kultury i etyki słowa naszym studentom. Służą temu obowiązkowe zajęcia z Elementów kultury współczesnej. Jest to zadanie trudne, ale wykonalne, konieczne dla zachowania dziedzictwa polskiej kultury.

Prof. nadzw. dr hab. Kazimierz Sikora

Institut Humanistyczny PWSZ im. S. Pigonia w Krośnie

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie

Rynek 1, 38-400 Krosno
tel. 13 43 755 30
fax 13 43 755 11
pwsz@pwsz.krosno.pl

**DOBRE
KIERUNKI**
www.pwsz.krosno.pl